

nhaguen

PARLEM-NE

El «Romanç d'Evast e Blaquerna» de Lull (2/2)

JOAN SOLÀ

contes i de les fades on la meva ment no pot prendre camins tan obsessius i tortuosos.

A mesura que passen els anys, però, és difícil de deslligar-se de certs hàbits i de certes tendències cap a la introspecció i les preguntes sense resposta. Deslliurar-se d'aquest equipatge em sembla difícil. La mort i tot el que genera al seu voltant ens acompanya sempre allà on som. D'una manera o una altra, prendre consciència de la mort és un pas fonamental de la vida.

Totes aquestes frases em porten al llibre que he devorat amb veritable delit aquestes últimes nits a Copenhaguen: *Llibre dels morts*, d'Elias Canetti (1905-1994). Des que sabia de la seva publicació dejava per llegir-lo, encara que, com imaginava, és un d'aquells llibres que t'acompanyen per la resta del camí. I al qual tornaràs i tornaràs moltes vegades. És el llibre de tota una vida relacionada amb la mort. A voltes, gairebé sembla una història d'amor i desamor, de profund odi i ràbia cridada, escopida, vomitada. Són frases curtes, pinzellades d'un moment, arrancades de fúria i d'impotència. En poques paraules, es condensen pensaments, idees, emocions, sentiments i intencions de diverses significacions. Una forma de literatura que capta de manera extraordinària la nostra modernitat. Sens dubte és el llibre d'un dels pensadors i escriptors més importants del nostre temps.

«A la muerte no se la puede ver, y aunque se la vea, no se la reconoce. Pienso que andaré por ahí, cerca, dónde había de estar si no...».*

Els editors d'aquesta important obra de Lull, Albert Soler i Joan Santanach, opinen que el nom del protagonista ha de ser

Blaquerna, sense la *n* de certs manuscrits i edicions. El manuscrit base (el més antic) és dels segles XIV-XV, però hi falten fragments del començament que afecten els sis primers capítols. Els editors refan aquests trossos valent-se d'altres manuscrits i d'edicions, procurant que el text faci sentor d'antic (vegin les cursives dels fragments primer i segon). Els editors s'abstenen de modificar en res el text restant, ortogràficament vacil·lant com tots els textos antics de totes les llengües. Jo hi poso els accents que avui els correspondrien, canvio algun punt volat per un apòstrof i aclareixo entre claudàtors algun terme. Amb això, lector, ja pot llegir els següents fragments, curiosos.

«El sant home [...] predicà i mostrà la intenció *per què* és ordenat el matrimoni, i donà bona doctrina a Evast i Aloma i els donà regla *com devien viure* i complir el sagrament del matrimoni» (capítol 1). «Evast [...] veié Aloma que plorava *fortment*» (1). «Un dia s'esdevingué que Aloma donà a son fill, quan havia d'anar a l'escola, com a desdenu, carn rostida, i li donà un flaó que mengés a l'escola si tenia gana [...].

Quan Evast ho sabé, reprengué en gran manera Aloma i li digué que hom no ha de donar de menjar als infants al matí sinó pa tan solament, per tal que no s'acostumin a ser golosos ni llépols i perquè no perdin l'apetit de menjar a taula quan és hora de dinar» (2).

Els dono altres trossos relativament fàcils i bonics (observin que *es-pia* és femení).

«Aquest establiment [ordenació, norma] fo confermat per l'apostoli [el Papa] e per los cardenals [...]. E foren fets oficials e spies qui spiassen si contra l'establiment demunt dit; e a les spies foren assignades altres spies si [que vigilessin si] husarien be de lur ofici e, si no u fahien, que perdessen lur ofici e null temps [mai] no poguessen aver neguna prebenda» (79).

«I. [un] scrivà scrivia en un libre lo nom dels amats e amants, e demanà-li un home qui amava si en aquell libre havia scrit lo nom de son amat; e l'escrivà li dix: «Has menyat menjar qui fos cuyt ab foch d'amor? E has-te lavades les mans ab làgremes de tos hulls? E est [ets] embriach e foll per amor que hajes beguda? Fuist anch [has estat mai] en perill per honrar ton amat? Has metzina d'amor ab què faça tinta ab què scriva ton amat? Sens totes

aquestes coses ton amat no és digne que sia scrit en est libre» (80).

«Entrà un cardenal qui hac [havia] preycat a gran multitut de gent e l'apostoli demanà al cardenal si havia vist plorar null [cap] home a son sermó; lo cardenal respòs que no, mas que havia vists durmir molts hòmens dementre que ell preycava. L'apostoli dix [...] que gran maravella era con [el fet que] les gents havien tan pocha devoció als sermons ni [i] per què los sserrahins, qui són en error, ploreu als sermons» (93).

Vegin en el seu interessant context la forma *minvar-se-n'hia* [se'n minvaria]: «D'aquells jueus e sserrayns qui estan en les terres dels crestians, vuyll e deman que sien alguns assignats a aprendre latí e a entendre les Scriptures; e que a un temps ho degen haver après e, si no ho han, que'ls en se-guescha alguna pena. E dementre que aprendran, sien procurats [rebin] dels béns de santa Esgleya; e après que hauran après, que hom los faça franchs e que'ls tenga honrats sobre'ls altres. [...] Con [quan] l'apostoli ach dites estes paraules, lo camarlench dix que si l'apostoli fahia aquell establiment, que los jueus e sserrayns qui són enfre'ls [entre els] chrestians fugirien en altres terres e *minvar-se-n'hia* la renda de santa Sgleya» (80).*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Cantera?

El Barça de Guardiola suscita una admiració universal. Per això tot-hom s'hi apunta. Precandidats, candidats i cànids. Fa goig jugar com els àngels amb un onze del qual nou jugadors s'han format a casa. Per exemple: Valdés, Puyol, Piqué, Xavi, Iniesta, Busquets, Pedro, Bojan i Messi. No cal ser culer per adonar-se de les virtuts del model tant des del punt de vista econòmic com futbolístic, atesa la implicació i la imbricació que tants anys de convivència comporten. Hi ha molta gent, doncs, que s'omple la boca parlant de la importància de la *cantera*, d'altres prefereixen dir-ne *pedrera* i un tercer grup, potser el més informat des del punt de vista lingüístic, en diu el *planter*. Els jugadors són éssers vius, creixen com les plantes d'un planter i, encara que siguin baixets, acostumen a tenir bona planta. Potser per això *planter* és una opció millor que no pas *pedrera*, entesa com el lloc d'on es treu la pedra per pavimentar. Però a Barcelona la Pedrera ens remet a Gaudí, i els nois del planter del Barça ens han fet gaudir. A més, cada cop que han vençut ens han fet venir cantera, és a dir, ganes de cantar. D'aquí que puguem afirmar que el planter fa cantera.*

L'ULL DE L'AGULLA

DANIEL BOADA

